

התשוקה ככזב

דפנה שם טוב

*"האדם...לפות במצוקה עתיקת יומין, אומר דברים טפלים,
פועל ללא תכלית,
נכשל בהתמודדות עם מצבים וסובל תחושות קשות,
שאינן להן ולא כלום עם המציאות."*

הארווי ג'קיןס

המילה "תשוקה" מעוררת לרוב אסוציאציות על משהו טבעי, טהור וחזק, וכולנו נוטים לשוות לה משמעויות חיוביות. אולם אם נעמיק קצת ונתבונן בכל מיני מצבים שבהם התשוקה מגלה את עצמה נמצא כי יש סיטואציות רבות בהן התשוקה הנראית לעין אינה חיובית ואף נחשבת באופן מובהק לסטייה. הכוונה לתשוקות מיניות של אנשים חולים כמו תשוקתם המינית של האנסים לאובייקטים שונים; האנס המשתוקק מינית לאישה בת שמונים שגרה בקומת קרקע בת"א והוא לא מכיר אותה כלל. או אנשים בעלי הפרעה מינית: סדיזם, מזוכיזם, פטישיזם, הצצה-חשיפה, גילוי עריות ועוד. בקבוצה אחרת של סטיות הסיפוק מושג על ידי יחסים שהם בבחינת טאבו חברתי, בקבוצה זו כלולים הפדופיליה (תשוקה לילדים קטנים), נקרופיליה (תשוקה לגופות של מתים) ועוד. במקרים כגון אלה שהוצגו אין ספק שמקור התשוקה נעוץ במחלה וההסברים של אנשי המקצוע לתשוקות אלה ידועים ומוכרים.

אולם יש מצבים רבים מאוד בהם אנשים בריאים בנפשם מרגישים תשוקות עזות ואינם יודעים שנפלו בפח הכזב של התשוקה, הם מאמינים לרגשותיהם וגורמים לעצמם אומללות רבה. אנשים רבים משתוקקים לפתור בעיות אישיות ורגשיות מעברם בעזרת חיבור לבן זוג. "בבחירת בן זוג אנחנו מבקשים ליצור מחדש את ההקשר שבו נחבלנו, כדי שנוכל לפתור את הבעיות שנותרו מילדותנו." פתרון הבעיה הוא שחזור מערכת דומה למערכת אחרת שהאדם היה בה, מתוך רצון וצורך להתנהל במערכת הנוכחית באופן שונה מכפי שעשה זאת בעבר. אם למשל ילדה לא הצליחה במערכת היחסים שלה עם אביה לחוש נאהבת, היא מאוד תרצה להצליח להיות נאהבת בקשר חדש. כך כשיימצאו התנאים

המתאימים האדם יחוש תשוקה עזה לממש את עצמו דרך האובייקט שפגש. לפעמים תהיה זו תשוקה עקרה להשיב אלינו את החלק האבוד והמוכחש של עצמנו ולספקו. תשוקה זו מחפשת מענה אצל בן הזוג ואת זה פעמים רבות בן הזוג לא יוכל לספק והאדם יצטרך למצוא דרך ריפוי מודעת לתהומות חסכיו.

אין נדע להבחין מתי התשוקה שאנו מרגישים היא תשוקה כוזבת, בכך שהיא נראית כמחפשת בן זוג ולמעשה היא מחפשת משהו אחר ומתי זוהי תשוקה בריאה ומצמיחה? תשוקה היא השלב הראשון לפני הרצון. אחרי התשוקה מגיע הרצון ואחריו באים התכנון והעשייה. בטבע תשוקה ניתנה לבעלי החיים לשם הישרדות. בזכות התשוקה המינית שורד הגזע וכך גם אצל המין האנושי, אלא שמותר האדם מן הבהמה וסביב התשוקה מתפתחים אהבה ועשייה וערכים ואושר. כל זה מתרחש אם אנו חשים תשוקה שאפשר להפנותה לאפיקים של בנייה, התפתחות וצמיחה. אם אלה הם פני הדברים הרי שזוהי תשוקה נפלאה שמביאה עמה ברכה.

אולם יש לזכור שיש תשוקות מעוותות, חלקן בבחינת סטייה גלויה, וחלקן מוסוות יותר ודרכן לבוא מחופשות לתשוקה, כשמאחורי התחפושת מצוי צורך אחר. אם התשוקה שאופפת אותנו היא עקרה, גורמת לסבל וזורעת הרס בנשמתנו, אל לנו להאמין לה. עלינו לשאוף לחוש את אותן תשוקות חיוביות ובונות שכולנו סוגדים להן בצדק. ♦

מקורות

הנדריקס, ה. (1997), **זוגיות**, תל אביב: הוצאת אחיאסף בע"מ.
מוניץ, ח. (1996), **פרקים נבחרים בפסיכיאטריה**, תל אביב: הוצאת אוניברסיטת תל אביב.
בראדשו, ג' (1992), **השיבה אל הילדות**, תל אביב: הוצאת מטר.

23

תשוקה